

ACADEMIC SPECTRUM

2026-yil 2-son

Ilmiy-metodik jurnal
Научно методический журнал
Scientific and Methodical Journal

ISSN

3093-9089

Вухоро - 2026

ACADEMIC SPECTRUM

Ilmiy-metodik jurnal
Научно методический журнал
Scientific and Methodical Journal

№ 2-Son 2026-yil

Jurnal O‘zbekiston Respublikasi Buxoro viloyat Axborot va Ommaviy kommunikatsiyalar boshqarmasi tomonidan 2025-yil 26-dekabrdagi №1273056 sonli guvohnoma bilan ro‘yxatga olingan

BOSH MUHARRIR:

Axmadov Nazirjon Rahmat o‘g‘li

Psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

TAHRIRIYAT KENGASHI A‘ZOLARI

Кулешов Валерий Владимирович - pedagogika fanlari doktori, professor
Rossiya Fanlar akademiyasining akademigi (Ukraina).

Andriyenko Yelena Vasilyevna - pedagogika fanlari doktori, professor
(Novosibirsk davlat pedagogika universiteti Fizika, matematika, axborot va
texnologiya ta‘limi instituti, Novosibirsk, Rossiya).

Romm Tatyana Aleksandrovna - pedagogika fanlari doktori, professor
(Novosibirsk davlat pedagogika universiteti Tarix, gumanitar va ijtimoiy ta‘lim
instituti, Novosibirsk, Rossiya).

Olimov Shirinboy Sharofovich — pedagogika fanlari doktori, professor
(Buxoro davlat universiteti “Pedagogika” kafedrasini mudiri).

Zaripov Lochin Rustamovich - pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
(O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta‘lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy
ta‘limni rivojlantirish ilmiy-tadqiqot markazi, O‘quv-uslubiy faoliyatni
takomillashtirish boshqarma boshlig‘i).

Safarov Dilmurod Xalimovich - psixologiya fanlari doktori (DSc), professor
(Navoiy viloyati pedagogik mahorat markazi Akademik faoliyat bo‘yicha direktor
o‘rinbosari)

Nazarov Akmal Mardonovich - psixologiya fanlari doktori (DSc), professor
(Buxoro davlat universiteti Yoshlar masalalari va ma`naviy-ma`rifiy ishlar bo‘yicha
birinchi prorektor).

Rustamov Shavkat Shuhrat o‘g‘li - psixologiya fanlari doktori (DSc), dotsent
(Buxoro davlat universiteti “Psixologiya” kafedrasini mudiri).

Ganjiyev Feruz Furqatovich - psixologiya fanlari doktori (DSc), dotsent
(Buxoro davlat universiteti “Psixologiya” kafedrasini professori).

Ismatova Dilafruz Tuymuratovna - psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa
doktori (PhD), (Buxoro davlat universiteti “Psixologiya” kafedrasini dotsenti).

Muxlisov Sodiqjon Saidjonovich - pedagogika fanlari bo‘yicha falsafa doktori
(PhD), (Buxoro davlat universiteti “Axborot tizimlari va raqamli texnologiyalar
kafedrasini dotsenti).

Tilavov Muxtor Hasan o‘g‘li - psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori
(PhD), (Buxoro davlat universiteti “Psixologiya” kafedrasini dotsenti).

Mas‘ul kotib:

Dehqonboyev Shohjahon Oybek o‘g‘li – Buxoro davlat universiteti
Psixologiya kafedrasini o‘qituvchisi

EDITOR-IN-CHIEF:

Akhmadov Nazirjon Rahmat o‘g‘li — Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor.

MEMBERS OF THE EDITORIAL BOARD:

Valeriy Vladimirovich Kuleshov — Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Academician of the Russian Academy of Sciences (Ukraine).

Elena Vasilyevna Andrienko — Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Novosibirsk State Pedagogical University, Institute of Physics, Mathematics, Information and Technological Education, Novosibirsk, Russia).

Tatyana Aleksandrovna Romm — Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Novosibirsk State Pedagogical University, Institute of History, Humanities and Social Education, Novosibirsk, Russia).

Shirinboy Sharofovich Olimov — Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Bukhara State University, Head of the “Pedagogy” Department).

Lochin Rustamovich Zaripov — Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor (Research Center for the Development of Higher Education under the Ministry of Higher Education, Science and Innovations of the Republic of Uzbekistan, Head of the Department for Improvement of Educational and Methodological Activities).

Dilmurod Xalimovich Safarov — Doctor of Psychological Sciences (DSc), Professor (Navoi Regional Center for Pedagogical Excellence, Deputy Director for Academic Affairs).

Akmal Mardonovich Nazarov — Doctor of Psychological Sciences (DSc), Professor (Bukhara State University, First Vice-Rector for Youth Affairs and Spiritual-Educational Work).

Shavkat Shuhrat o‘g‘li Rustamov — Doctor of Psychological Sciences (DSc), Associate Professor (Bukhara State University, Head of the “Psychology” Department).

Feruz Furqatovich Ganjiyev — Doctor of Psychological Sciences (DSc), Associate Professor (Bukhara State University, Professor of the “Psychology” Department).

Dilafruz Tuymuratovna Ismatova — Doctor of Philosophy (PhD) in Psychological Sciences, Associate Professor (Bukhara State University, “Psychology” Department).

Sodiqjon Saidjonovich Mukhlisov — Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences, Associate Professor (Bukhara State University, “Information Systems and Digital Technologies” Department).

Muxtor Hasan o‘g‘li Tilavov — Doctor of Philosophy (PhD) in Psychological Sciences, Associate Professor (Bukhara State University, “Psychology” Department).

EXECUTIVE SECRETARY:

Dehqonboyev Shohjahon Oybek o‘g‘li — Lecturer, Department of Psychology, Bukhara State University.

ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР:

Ахмадов Назирджон Рахмат угли — доктор философии по психологии (PhD), доцент.

ЧЛЕНЫ РЕДАКЦИОННОГО СОВЕТА:

Кулешов Валерий Владимирович — доктор педагогических наук, профессор, академик Российской академии наук (Украина).

Андрienко Елена Васильевна — доктор педагогических наук, профессор (Новосибирский государственный педагогический университет, Институт физики, математики, информационных и технологических наук, г. Новосибирск, Россия).

Ромм Татьяна Александровна — доктор педагогических наук, профессор (Новосибирский государственный педагогический университет, Институт истории, гуманитарных и социальных наук, г. Новосибирск, Россия).

Олимов Ширинбой Шарофович — доктор педагогических наук, профессор (Бухарский государственный университет, заведующий кафедрой «Педагогика»).

Зарипов Лочин Рустамович — доктор педагогических наук (DSc), профессор (Научно-исследовательский центр развития высшего образования при Министерстве высшего образования, науки и инноваций Республики Узбекистан, начальник управления совершенствования учебно-методической деятельности).

Сафаров Дилмурод Халимович — доктор психологических наук (DSc), профессор (Навоийский областной центр педагогического мастерства, заместитель директора по академической деятельности).

Назаров Акмал Мардонович — доктор психологических наук (DSc), профессор (Бухарский государственный университет, первый проректор по делам молодежи и духовно-просветительской работе).

Рустамов Шавкат Шухрат угли — доктор психологических наук (DSc), доцент (Бухарский государственный университет, заведующий кафедрой «Психология»).

Ганжиев Феруз Фуркатович — доктор психологических наук (DSc), доцент (Бухарский государственный университет, профессор кафедры «Психология»).

Исмадова Дилафруз Туймуратовна — доктор философии (PhD) по психологическим наукам, доцент (Бухарский государственный университет, кафедра «Психология»).

Мухлисов Содикжон Саиджонович — доктор философии (PhD) по педагогическим наукам, доцент (Бухарский государственный университет, кафедра «Информационные системы и цифровые технологии»).

Тилавов Мухтор Хасан угли — доктор философии (PhD) по психологическим наукам, доцент (Бухарский государственный университет, кафедра «Психология»).

ОТВЕТСТВЕННЫЙ СЕКРЕТАРЬ:

Дехконбоев Шохжахон Ойбек угли — преподаватель кафедры «Психология» Бухарского государственного университета.

Rasulov Rustambek Odilovich

Fan va texnologiyalar universiteti Ijtimoiy fanlar kafedrası dotsenti v.b, f.f.f.d., (PhD)

Xoshimov Mirjalol Murodjon o‘g‘li

Fan va texnologiyalar universiteti I-bosqich talabasi

XALQARO ALOQA: MOHIYATI, RIVOJLANISHI, VA ZAMONAVIY TENDENSIYALAR

Annotatsiya. *Maqola shuni ko‘rsatadiki, raqamli transformatsiya ijtimoiy tengsizlikni kamaytirishga yordam berishi ham mumkin — masalan, past ta‘lim darajasidagi oilalar daromadini oshirish orqali iqtisodiy inklyuziyani mustahkamlash imkonini yaratadi. Bugungi xalqaro munosabatlar bir yoki ikki davlatga bog‘liq bo‘lmasdan, bir nechta katta markazlar — kuchlar o‘rtasida raqobat bilan shakllanyapti: Xitoy, Rossiya, Hindiston, Yevropa Ittifoqi, G‘arb va boshqa mintaqaviy kuchlar. Bu multipolarlik — global siyosiy qarorlar ko‘proq tomonlama bo‘lishi kerakligini anglatadi.*

Tayanch tushunchalar: *Xalqaro aloqa, Globallashuv, Diplomatiya munosabatlar muloqot, Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari (AKT), Xalqaro hamkorlik, Integratsiya jarayonlari, Transmilliy kompaniyalar, Geosiyosiy manfaatlar, Raqamli diplomatiya*

Аннотация. *В статье показано, что цифровая трансформация может способствовать снижению социального неравенства, например, за счёт увеличения доходов семей с низким уровнем образования, тем самым создавая возможности для укрепления экономической инклюзии. Современные международные отношения формируются не в зависимости от одного или двух государств, а на основе конкуренции между несколькими крупными центрами силы — Китаем, Россией, Индией, Европейским союзом, Западом и другими региональными державами. Такая многополярность означает необходимость более многостороннего характера принятия глобальных политических решений.*

Ключевые слова: *международная коммуникация, глобализация, дипломатические отношения, межличностное общение, информационно-коммуникационные технологии (ИКТ), международное сотрудничество, интеграционные процессы, транснациональные компании, геополитические интересы, цифровая дипломатия.*

Abstract. *The article demonstrates that digital transformation can contribute to reducing social inequality, for instance, by increasing the income of families with lower levels of education, thereby creating opportunities to strengthen economic inclusion. Contemporary international relations are shaped not by dependence on one or two states, but by competition among several major centers of power — China, Russia, India, the European Union, the West, and other regional actors. This multipolarity implies that global political decision-making should increasingly take on a multilateral character.*

Keywords: *international communication, globalization, diplomatic relations, interpersonal communication, information and communication technologies (ICT), international cooperation, integration processes, transnational corporations, geopolitical interests, digital diplomacy.*

Kirish. *Bugungi globallashuv davrida xalqaro aloqalar dunyo davlatlari o‘rtasidagi siyosiy, iqtisodiy, ijtimoiy va madaniy munosabatlarni tartibga soluvchi muhim tizim hisoblanadi Xalqaro aloqalarsiz davlatlarning barqaror rivojlanishi, xavfsizligi va taraqqiyotini tasavvur etib bo‘lmaydi. Shu sababli xalqaro aloqalar zamonaviy fan va amaliyotning muhim yo‘nalishlaridan biridir.*

Xalqaro aloqalar — bu davlatlar, xalqaro tashkilotlar, transmilliy kompaniyalar va boshqa subyektlar o‘rtasida vujudga keladigan siyosiy, iqtisodiy, harbiy, huquqiy va madaniy munosabatlar majmuasidir. Ularning asosiy maqsadi — tinchlikni saqlash, manfaatlarini muvofiqlashtirish va global muammolarga birgalikda yechim topishdan iborat.

Bugungi kunda prezidentimiz bu haqida ko‘plab hamkorlikni yo‘lga qo‘yib kelmoqda. Masala, ushbu nutqda davlat rahbari zamonaviy global tizimdagi xalqaro institutlar roli, ziddiyatlar, tinchlik, hamkorlik va yoshlar tarbiyasi haqida to‘g‘ridan-to‘g‘ri so‘zlagan.: “Today, we are witnessing the weakening role of international institutions, the growth of contradictions, conflicts, and wars in the

world... All this is shaping a completely new and troubling geopolitical reality.”[1] — Prezident Shavkat Mirziyoyev

Prezident Shavkat Mirziyoyevning “xalqaro institutlarning roli zaiflashmoqda, ziddiyatlar, mojarolar va urushlar ko‘paymoqda” degan fikri bugungi geopolitik holatni aniq va lo‘nda ifodalaydi. Darhaqiqat, Ikkinchi jahon urushidan keyin shakllangan xalqaro tartib — BMT, xalqaro huquq va kollektiv xavfsizlik mexanizmlari — hozirgi murakkab muammolarni samarali hal qilishda qiyinchilikka duch kelmoqda.

Birinchidan, xalqaro institutlar ko‘p hollarda siyosiy manfaatlar ta’sirida harakat qilayotgani ularning nufuzini pasaytirmoqda. Xavfsizlik Kengashidagi veto mexanizmi, ayrim mojarolarga nisbatan ikki tomonlama yondashuvlar adolat va ishonch tamoyillarini zaiflashtirdi. Natijada davlatlar xalqaro institutlarga emas, balki kuch siyosatiga ko‘proq tayanmoqda.

Ikkinchidan, dunyoda geosiyosiy raqobat keskinlashib, kuch markazlari ko‘paymoqda. Bu esa ziddiyatlarning mintaqaviy emas, balki global miqyosda xavf tug‘dirishiga olib kelmoqda. Mojarolar faqat harbiy emas, balki iqtisodiy, axborot va texnologik shaklda ham namoyon bo‘layotgani yangi, “tashvishli” geopolitik haqiqatni yuzaga keltirmoqda.

Uchinchidan, Prezidentning bu fikri O‘zbekiston tashqi siyosatining tinchlik, muloqot va xalqaro hamkorlikka asoslangan yo‘lini ham anglatadi. Ya’ni, kuch ishlatish emas, balki diplomatiya, o‘zaro ishonch va mintaqaviy barqarorlikni mustahkamlash muhim ekani ta’kidlanmoqda.

“Our future, the destiny, and the well-being of the world are in the hands of the younger generation. Our urgent task is to instill in the consciousness of youth the noble ideas of peace, humanism and friendship...” — Prezident Mirziyoyev

Bu fikrda Prezident avvalo insoniyat kelajagini yoshlar bilan bevosita bog‘laydi. Haqiqatan ham bugungi global muammolar — urushlar, iqlim inqirozi, mafkuraviy qarama-qarshiliklar, texnologik xavflar — ertangi kunda aynan yoshlar tomonidan hal qilinadi. Shu bois ularning dunyoqarashi, qadriyatlari va mas’uliyat hissi butun dunyo taqdiriga ta’sir ko‘rsatadi.

Prezident ta’kidlaganidek, yoshlar ongiga tinchlik, insonparvarlik va do‘stlik g‘oyalari singdirish bugungi kunning eng dolzarb vazifasidir. Chunki zo‘ravonlik, murosasizlik va radikal qarashlar ko‘pincha aynan bilim va tarbiya yetishmasligidan kelib chiqadi. Agar yosh avlod murosa, muloqot va hurmat ruhida tarbiyalansa, kelajakda mojarolarni qurol bilan emas, aql va diplomatiya bilan hal qilish imkoniyati kuchayadi.

Shuningdek, bu fikr ta’lim tizimining rolini ham ochib beradi. Zamonaviy bilimlar bilan bir qatorda axloqiy va ma’naviy tarbiya berish, global fuqarolik mas’uliyatini shakllantirish — barqaror va tinch dunyoning muhim asosi hisoblanadi. Bu borada davlatlar, ta’lim muassasalari va jamiyat birgalikda harakat qilishi zarur.

Xulosa qilib aytganda, Prezident Mirziyoyevning ushbu mulohazasi yoshlarni shunchaki kelajak egasi sifatida emas, balki bugungi kunning faol ishtirokchisi va tinchlik elchisi sifatida ko‘rishga undaydi. Bu g‘oya yosh avlodni yuksak maqsadlar sari ruhlantiradigan, global barqarorlik uchun muhim dasturiy chaqiriqdir.

Xalqaro konferensiyada nutq markaziy va janubiy osiyo hamkorligi bugungi zamon ruhini juda aniq ifodalaydi. Haqiqatan ham, XXI asr boshidan boshlab dunyo keskin geosiyosiy transformatsiyalar davriga kirdi. Bu jarayonlar bir tomondan xavf va tahdidlarni kuchaytirayotgan bo‘lsa, ikkinchi tomondan yangi imkoniyatlar eshigini ham ochmoqda. Bu borada prezidentimiz: “Bugun dunyo ham tahdidlar, ham yangi imkoniyatlarni o‘zida tutgan global geosiyosiy transformatsiyalar davriga qadam bosdi.”[2] — Prezident Mirziyoyev.

Tahdidlar asosan xalqaro ziddiyatlar, mintaqaviy urushlar, terrorism, kiberxavfsizlik muammolari, iqlim o‘zgarishi va global iqtisodiy beqarorlik bilan bog‘liq. Bu omillar davlatlar xavfsizligi, jamiyat barqarorligi va insoniyat kelajagiga jiddiy ta’sir ko‘rsatmoqda. Ayniqsa, globallashtirish sharoitida bitta hududdagi muammo qisqa vaqt ichida butun dunyoga ta’sir qilishi mumkin.

Shu bilan birga, ushbu transformatsiyalar yangi imkoniyatlarni ham yuzaga chiqarmoqda. Texnologik taraqqiyot, raqamli iqtisodiyot, sun‘iy intellekt, yashil energetika va xalqaro hamkorlikning yangi shakllari davlatlar va jamiyatlar rivoji uchun muhim poydevor bo‘la oladi.

Bilim, innovatsiya va moslashuvchan siyosatga ega mamlakatlar global o‘zgarishlardan yutib chiqish imkoniga ega.

Prezident Shavkat Mirziyoyevning mazkur nutqida savdo-iqtisodiy hamkorlikning ustuvorligi va transport-logistika infratuzilmasini barpo etish masalasiga alohida urg‘u berilishi bejiz emas. Bu fikrlar bugungi global geosiyosiy vaziyatda mintaqaviy integratsiyaning naqadar muhim ekanini yaqqol ko‘rsatadi. Davlat rahbari transport aloqalarini rivojlantirishni nafaqat iqtisodiy manfaat, balki strategik barqarorlik va mintaqaviy xavfsizlikning muhim omili sifatida ko‘radi.

“Savdo-iqtisodiy hamkorlik ustuvor ekani ta’kidlanib, transport-logistika infratuzilmasi barpo etish masalasi”[3] — Prezident Mirziyoyev Bu nutqda davlat rahbari mintaqaviy integratsiya, transport aloqalari va global geosiyosiy kontekst haqida to‘g‘ridan-to‘g‘ri so‘zlagan.

Transport-logistika infratuzilmasi rivojlangan sari mintaqa davlatlari o‘rtasidagi savdo hajmi oshadi, bozorlar bir-biriga yaqinlashadi va o‘zaro ishonch mustahkamlanadi. Ayniqsa, Markaziy Osiyo kabi dengizga chiqish imkoniyati cheklangan hududlar uchun samarali transport yo‘laklari global iqtisodiy tizimga integratsiyalashuvning asosiy kalitidir. Bu tashabbuslar mintaqani faqat xomashyo yetkazib beruvchi emas, balki muhim tranzit va logistika markaziga aylantirish imkonini beradi.

Shu bilan birga, Prezident nutqida global geosiyosiy kontekst ham bilvosita aks etadi. Bugungi dunyoda transport yo‘llari va logistika zanjirlari geosiyosiy raqobatning muhim obyektiga aylanmoqda. Shunday sharoitda mintaqaviy hamkorlikka tayangan holda mustaqil va barqaror infratuzilma yaratish davlatlar suverenitetini mustahkamlashga xizmat qiladi.

Bugungi kunda xalqaro tendensiyalar dunyo siyosati, iqtisodiyoti va ijtimoiy hayotining barcha sohalariga chuqur ta’sir ko‘rsatmoqda. Ularni tushunish davlatlar siyosatini belgilash, milliy manfaatlarini himoya qilish va kelajak strategiyalarini ishlab chiqishda muhim ahamiyatga ega.

AQSh so‘nggi yillar ichida global liderlikdan ko‘ra “Amerika markazli” siyosatga o‘tmoqda, G‘aRb ittifoqini qayta belgilayapti va Monto Doktrinasini qayta tiklash haqida strategiya e‘lon qilmoqda (bu Latn Amerikasida ko‘proq ta’sirni ko‘zlaydi).

Yevropa Ittifoqi ba‘zan diplomatik notinch holatlarda qiyinchiliklarga duch kelmoqda, masalan, G‘arb ittifoqining qarama-qarshiliklari sababli Yevropa tashqi siyosatining ishonchligi muammoli bo‘lib qolmoqda.

Xitoy esa global diplomatik tashabbuslarni kuchaytirmoqda (masalan, Global Security Initiative) va yangi xavfsizlik arxitekturasi uchun o‘yinchi bo‘lishni maqsad qilgan.[4] Bu strategik farqlar xalqaro munosabatlarda muvozanat yaratish tamoyilining o‘zgarganini ko‘rsatadi: avval faqat G‘arbga tayanadigan tizimdan ko‘ra ko‘proq ko‘p markazli tartibga o‘tish sodir bo‘lmoqda.

So‘nggi yillarda texnologiyalar — xalqaro siyosat vositasi bo‘lib qolmoqda: So‘nggi yillarda texnologiyalar nafaqat iqtisodiy rivojlanish omili, balki xalqaro siyosatning muhim vositasiga aylanib bormoqda. Davlatlar o‘z manfaatlarini himoya qilish, ta’sir doirasini kengaytirish yoki raqiblarini cheklashda texnologik ustunlikdan faol foydalanmoqda. Raqamli infratuzilma, sun‘iy intellekt, kiberxavfsizlik, ijtimoiy tarmoqlar va ma’lumotlar oqimi siyosiy kuchni belgilovchi omillardan bo‘lib qoldi.

Shu bilan birga, texnologiyalar xalqaro hamkorlik uchun ham imkoniyatlar yaratadi. Global muammolar — iqlim o‘zgarishi, sog‘liqni saqlash, ta’lim — texnologiyalar yordamida birgalikda hal etilishi mumkin. Demak, texnologiyalar ikki qirrali vosita: u raqobatni ham, hamkorlikni ham kuchaytiradi.

Moliyaviy tizimlar raqobati: AQSh dollari, SWIFT tizimi, yangi raqamli to‘lov tizimlari va CBDC loyihalari xalqaro iqtisodiy aloqalarni izdan chiqaruvchi geosiyosiy vositalarga aylanmoqda. Texnologik yuqori raqobat global siyosatdagi kuchni belgilashda muhim rol o‘ynamoqda. Xalqaro aloqalar quyidagi tamoyillarga asoslanadi:

- davlatlarning suveren tengligi;
- ichki ishlarga aralashmaslik;
- tinch yo‘l bilan nizolarni hal etish;
- xalqaro huquq normalariga rioya qilish.

So‘nggi yillarda texnologiyalar nafaqat iqtisodiy va ijtimoiy rivojlanish vositasi, balki xalqaro siyosatning muhim strategik elementi sifatida namoyon bo‘lmoqda. Davlatlar texnologik ustunlik orqali o‘z siyosiy ta‘sirini oshirish, raqiblarini cheklash va global maydonda o‘z mavqegini mustahkamlash imkoniyatiga ega bo‘lmoqda.

So‘nggi yillarda texnologiyalar nafaqat iqtisodiy va ijtimoiy rivojlanish vositasi, balki xalqaro siyosatning muhim strategik elementi sifatida namoyon bo‘lmoqda. Davlatlar texnologik ustunlik orqali o‘z siyosiy ta‘sirini oshirish, raqiblarini cheklash va global maydonda o‘z mavqegini mustahkamlash imkoniyatiga ega bo‘lmoqda.

Texnologiyalar xalqaro siyosatda ikki qirrali vosita sifatida ishlaydi: u raqobatni kuchaytiradi, ammo hamkorlik uchun yangi imkoniyatlar yaratadi. Shuning uchun davlatlar uchun eng muhim vazifa — texnologik rivojlanishni strategik va mas‘uliyatli boshqarish, xalqaro qoidalar va ishonch mexanizmlarini mustahkamlashdir.

Xulosa. So‘nggi yillarda texnologiyalar xalqaro siyosatning ajralmas vositasiga aylangan. Ular nafaqat davlatlarning iqtisodiy va harbiy salohiyatini oshirishga, balki kiber va axborot maydonida raqobatni kuchaytirishga ham xizmat qilmoqda. Texnologik sanksiyalar, ma‘lumot nazorati va sun‘iy intellekt kabi sohalar siyosiy bosim va strategik ta‘sir instrumenti sifatida keng qo‘llanilmoqda. Shu bilan birga, texnologiyalar global muammolarni hal qilish va xalqaro hamkorlikni rivojlantirish imkoniyatlarini ham kengaytirmoqda.

Xulosa qilib aytganda, texnologiyalar xalqaro siyosatda ikki qirrali vosita bo‘lib, davlatlar uchun strategik ustunlikni ta‘minlash va global hamkorlikni mustahkamlashdagi muhim omil hisoblanadi. Shu sababli, ularni mas‘uliyat bilan boshqarish va xalqaro qoidalar asosida tartibga solish zamon talabi sifatida muhim ahamiyatga ega.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati.

1. Ushbu nutqda davlat rahbari zamonaviy global tizimdagi xalqaro institutlar roli, ziddiyatlar, tinchlik, hamkorlik va yoshlar tarbiyasi haqida to‘g‘ridan-to‘g‘ri so‘zlagan. https://uza.uz/en/posts/the-president-of-uzbekistan-calls-for-solidarity-open-dialogue-and-close-cooperation-among-nations-of-the-world_763653?q=%2Fposts%2Fthe-president-of-uzbekistan-calls-for-solidarity-open-dialogue-and-close-cooperation-among-nations-of-the-world_763653&utm_source=chatgpt.com

2. Bugun dunyo ham tahdidlar, ham yangi imkoniyatlarni o‘zida tutgan global geosiyosiy transformatsiyalar davriga qadam bosdi...” — Prezident Mirziyoyev [President.uz](https://president.uz)

3. Prezident Shavkat Mirziyoyevning mazkur nutqida savdo-iqtisodiy hamkorlikning ustuvorligi va transport-logistika infratuzilmasini barpo etish masalasiga alohida urg‘u berilishi bejiz emas https://president.uz/oz/lists/view/4483?utm_source=

4. global diplomatik tashabbuslarni kuchaytirmoqda [Wikipedia](https://en.wikipedia.org/wiki/Global_Diplomatic_Initiatives)

5. Rasulov Rustambek Odilovich - The Essence of Political Socialization Processes and their Role in Social Development. Spanish Journal of Innovation and Integrity, ISSN: 2792-8268, Volume: 37, Dec-2024. <https://sjii.es/index.php/journal/article/view/106/150>

6. Rasulov, R. . (2024). The importance of education and upbringing in forming political socialization in the worldview of youth. Академические исследования в современной науке, 3(48), 124–132. извлечено от <https://inlibrary.uz/index.php/arims/article/view/61938>

7. Rasulov Rustambek Odilovich. The importance of youth-oriented structures established in the country in the political socialization of youth Vol. 3 No. 12 (2024): INTERNATIONAL JOURNAL OF EUROPEAN RESEARCH OUTPUT (IJERO). <http://ijero.co.uk/index.php/ijero/article/view/417>

8. Rasulov Rustambek Odilovich. Cultural basics of education and the role of youth in it. Philosophy And Life International Journal. ISSN 2181-9505. Doi jurnal 10.26739/2181-9505. <https://www.tadqiqot.uz/index.php/philosophy/article/view/11321>

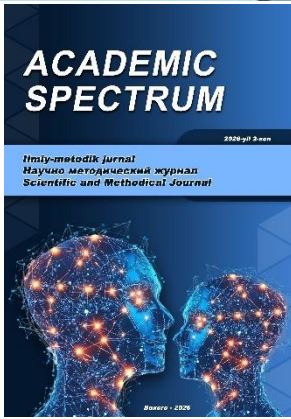
MUNDARIJA:

Qurbonov G‘ulomjon G‘afurovich Ochilboyeva Maftuna Dilshod qizi	<i>Matematik ta’limda differensial yondashuv tushunchasi va uning shakllanishining hozirgi holati</i>	6
Xusanova Gulasal Shuhratjon qizi Husanboyeva Xurshidabonu Muhammadamin qizi	<i>Axborot texnologiyalarining chet tilini o‘qitish metodikasidagi o‘rni va ahamiyati</i>	10
Nasirdinova Gulshoda Donyorbek qizi Abdumalikova Marjona Doniyorjon qizi	<i>Kollaborativ o‘qitish texnologiyasi “boshlang‘ich ta’lim pedagogikasi” faniga tatbiq etish imkoniyati</i>	13
Alimdjanova Dilbar Negmatovna	<i>Jamoat salomatligini fanini o‘qitishda mualliflik pedagogik texnologiyalari</i>	18
Raximova Nasiba Nuriddinovna	<i>O‘smirlarda agressiya muammosini o‘rganishning nazariy-metodologik asoslari</i>	22
Bozorova Nazokat Mamasoatovna	<i>Tarixiy podkastlar va videobloglar o‘quvchilarning kognitiv faolligini rivojlantirish shakli sifatida</i>	26
To‘rayeva Dilovar Naimovna	<i>Kichik yoshdagi o‘quvchilarning badiiy asarni tahlil etishdagi psixologik xususiyatlari</i>	30
Bobomurodova Mahzuna Ortiq qizi	<i>Gidronimlarda geografik va tarixiy omillarning aks etishi</i>	33
Giyasova Zuxra Raxmatullayevna	<i>Gaz molekulalarining tezliklar bo‘yicha taqsimoti: desmos yordamida raqamli vizualizatsiya va didaktik imkoniyatlar</i>	36
Bekimbetova Gulnaz Nabatovna	<i>Methodology for using educational materials on natural resources in theoretical classes</i>	43
Narmuradova Rayhon Uktamovna	<i>Huquqni muhofaza qiluvchi organlar xodimlarini psixologik tahlilga o‘rgatishning ahamiyati</i>	48
Itolmasova Nafisa Furqatovna	<i>Kasbiy qobiliyat tushunchasi va uning psixologik asoslari</i>	51
Yunusova Sohiba Abdulmamidovna Raxmataliyeva Marjona Xurshidjon qizi	<i>Jarayonlarni boshqarishda rejining va kaizen uslublari asosida samaradorlikni oshirish</i>	54
Narmuradova Rayhon Uktamovna	<i>Jinoyat sodir etishda affekt holatining psixologik va huquqiy bahosi</i>	57
Ismatova Kamola Azizjon qizi	<i>Bola psixik taraqqiyotida oilaning ahamiyati</i>	60
Ochilova Mexrubon Syratovna	<i>Значение курсов повышения квалификации учителей цифровой грамотности и применению образовательных платформ на уроках географии</i>	64
Sirojov Otajon Orifjonovich	<i>Talabalarning o‘quv faoliyatini raqamli texnologiyalar asosida tashkil qilishning integrativ mexanizmlarini takomillashtirish</i>	69
Islomov Nurtoy Nomoz o‘g‘li	<i>Talabalarda atamalar bilan ishlash ko‘nikmalarini takomillashtirish</i>	76

Madaminova Gulzira Gulamkadirovna	<i>Ingliz tili o‘qitishda o‘quvchilarning kognitiv kompetensiyani rivojlantirish metodlari tahlili</i>	80
Eshmuminova Oybarchin Botirovna	<i>Maktabdan tashqari ta‘lim strategiyalari: istiqbolli yo‘nalishlar, strategik rejalashtirish va amaliy tadqiqotlar</i>	84
Ibodulloyev Nurali Sheraliyevich	<i>Raqamli texnologiyalardan foydalanishning ta‘lim jarayonidagi o‘rni</i>	88
Odamova O‘g‘iljon Kenjayevna	<i>Ta‘lim muassasalarida psixologik xizmatning samaradorligini oshirishda ertak terapiyasining o‘rni</i>	91
Shikarov Tolib Tavakalovich	<i>Raqamli pedagogikada adaptiv ta‘lim texnologiyalari: talabalarning individual ehtiyojlarini qondirish va o‘quv samaradorligini oshirish</i>	95
Raximov Azizbek Normurodovich	<i>Jadid munavvarlar faoliyatida vatanparvarlik tarbiyasining pedagogik mohiyati</i>	99
Shomurodova Nozima Baxriddin qizi	<i>Maktabgacha yoshdagi bolalarda tanqidiy fikrlashni rivojlantirishda xorijiy tajribalar tahlili</i>	104
Xolmirzayeva Shahnoza Majidovna	<i>Maktabgacha yoshdagi bolalarda mustaqillik va ijodiy tashabbusni rivojlantirishning pedagogik asoslari</i>	108
Tangirov Farxodjon Mamatyakubovich	<i>Loyihaga asoslangan faoliyatning o‘quvchilar meta-fan kompetensiyalari va texnologik madaniyatini rivojlantirishga ta‘siri</i>	112
Rasulov Rustambek Odilovich Xoshimov Mirjalol Murodjon o‘g‘li	<i>Xalqaro aloqa: mohiyati, rivojlanishi, va zamonaviy tendensiyalar</i>	119
Baratova Nozima Xidirova Gavhar Rustamovna	<i>Raqamli texnologiyalar asosida barqaror turizmni rivojlantirish istiqbollari</i>	123
Urazaliyeva Dilraboxon Nishonboyevna	<i>O‘smirlarda suisid xavfining bio-psixo-fiziologik mexanizmlari: masofaviy psixogen ta‘sir sharoitida tibbiy-psixologik yondashuv</i>	129
Kurbonov Munis Ro‘zmetova Muhabbat	<i>Ta‘lim jarayonida pedagogik yondashuv axborotlashtirishning ahamiyati</i>	137
Farmonova Dildora Sobirovna	<i>Nogiron bolalarning jamiyatga moslashuvidagi to‘siqlar</i>	140
Axmadova Gulbashakar Azizbekovna	<i>Erta bolalikda emotsional befarqlikning oqibatlari</i>	143
Tojiboyev Ziyodilla A‘zamjon o‘g‘li	<i>Raqamli iqtisodiyot sharoitida milliy iqtisodiyotni rivojlantirishning nazariy va amaliy jihatlari</i>	147
Umaraliyeva Hilola Fazliddin qizi	<i>Talabalarning kommunikativ kompetentligi guruhiiy o‘zaro ta‘sir samaradorligining prediktori sifatida</i>	149
Kozieva Ikbol Komilzhonovna	<i>Onomastics funkions</i>	153
Ismatova Dilafruz To‘ymuratovna	<i>Zamonaviy jamiyatda oilaviy qadriyatlar transformatsiyasi: an‘anaviy modeldan individualistik modelga o‘tish jarayoni</i>	156
Ziyadilloeva Malikabonu Abdulloyevna	<i>Approaches to studying individual soldier performance and group interaction in the armed forces</i>	160

Ashrapov Nodirbek Namoz o'g'li	<i>O'smirlik davrida kognitiv jarayonlarning shakllanishiga ta'sir etuvchi ijtimoiy-muhit omillari va ularning shaxs kamolotidagi ahamiyati</i>	164
Hamroyev Jasur Umedovich	<i>Oliy ta'lim muassasalarida sun'iy intellekt texnologiyalari asosida talabalarning innovatsion tafakkuri va muammoli vaziyatlarni hal etish kompetensiyalarini rivojlantirish mexanizmlari</i>	169
Axmadov Nazirjon Rahmat o'g'li	<i>Social and psychological factors in the development of positive behavior in adolescents</i>	173
Rustamov Shavkat Shuxratovich	<i>Pedagogical and psychological approaches to developing students' innovative competence</i>	177
Назаров Акмал Мардонович	<i>Психологические факторы развития креативного мышления и инновационного подхода у студентов</i>	180
Ганджиев Феруз Фуркатович	<i>Проявления агрессии среди подростков в социальных сетях и их психологические последствия</i>	184
Дехконбоев Шохжахон Ойбекович	<i>Методы и подходы судебно-психологической экспертизы при оценке эмоционального состояния личности</i>	189
Zoirov Abduqodir Askarovich	<i>Talabalarda diqqat sifatлари rivojlanishining psixologik determinantlari</i>	193
Xolmo'minova Yasmina Ma'murjon qizi	<i>Maxsus ehtiyojli bolalar bilan ishlashda individual ta'lim dasturlarining samaradorligi</i>	197
Khusanova Gulasal Shuhratjon kizi, Fozilova Shakhzoda Aslam kizi	<i>Comparison of the effectiveness of online and offline learning</i>	200
Raximova Moxinora Xoshimjanovna Ibrohimova Feruzabonu Ilyosbek qizi	<i>Rivojlangan xorijiy mamlakatlar ta'limi taraqqiyotining ayrim masalalari</i>	203
Шарипова Умида Шавкат кизи	<i>Факторы и проблемы исследования гендера в социолингвистике</i>	206
Тагирова Муштарий Махсудовна	<i>Своеобразные черты литературных и публицистических трудов джадидов</i>	209
Narziyeva Husnora	<i>Norasmiy savdoning shahar iqtisodidagi o'rni</i>	212
Xomidova Mahliyo Akobir qizi	<i>Elektron hisoblash mashinalari uchun yaratilgan dasturlar, ixtirolar, foydali modellar va sanoat namunalari</i>	216
To'raqulova Nargiza Ali qizi	<i>Yozuvning vujuga kelishi va tilshunoslikdagi ahamiyati</i>	219
Qovlonbekov Abdulaziz Abdullajon o'g'li.	<i>Para sportchilarni qo'llab quvvatlashning ijtimoiy psixologik determinatlari (o'smir yoshidagi parasportchilar misolida).</i>	222
Diyorbek Abrayev Mamarajab ogli	<i>Translation of culturally-bound words from english into uzbek: challenges and strategies</i>	225
Sharipova Shukronaxon Baxtiyorjon qizi	<i>O'zbek xalq og'zaki ijodi va uni maktabgacha yoshdagi bolalar emotsional intellektini rivojlantirishda qo'llashning psixologik asoslari</i>	228

<i>Rahmatova Nasiba Sobirovna</i>	<i>Gender psixologiyasida jinsiy farqlanish muammolarini tahlil qilishda erkaklar va ayollarning rollari</i>	231
<i>Ro‘ziyev Ulug‘bek Muzzafarovich</i>	<i>O‘smirlardagi emotsional zo‘riqishlar va ularni kelib chiqish sabablari</i>	238
<i>Mirzayeva Dilshoda Ikromjonova Sayfidinova Aziza Tolibovna</i>	<i>O‘zbek va ingliz leksikasida nabotot obrazlarining metaforik talqini</i>	242
<i>Qodirova Dilnoza Murtazoyevna</i>	<i>Talabalarda professional identifikatsiya jarayonining psixologik determinantalari</i>	244
<i>Tajibayev Shohruh Maqsudovich</i>	<i>The influence of psychological characteristics on guides’ communicative skills and their professional significance</i>	251
<i>Sharopov Suxrob Shodi o‘g‘li</i>	<i>O‘smirlarda refleksiv xususiyatlar va tanqidiy fikrlash o‘rtasidagi bog‘liqlik</i>	256

“ACADEMIC SPECTRUM”

ILMIY METODIK JURNALI UCHUN MAQOLALARNI RASMIYLASHTIRISH TALABLARI

“ACADEMIC SPECTRUM” ilmiy jurnali mualliflari diqqatiga!

1. “ACADEMIC SPECTRUM” ilmiy jurnali ilmiy maqolalarni o‘zbek, rus va ingliz tillarida chop etadi.

2. E‘lon qilinadigan maqolalarga bo‘lgan asosiy talablar:

✚ ishning dolzarbligi va ilmiy yangiligi;

✚ maqolaning hajmi: adabiyotlar ro‘yxati, chizma va jadvallar inobatga olingan holatda 3-8 betgacha;

✚ maqola nomi, annotatsiya (50-60 ta so‘z) va tayanch so‘zlar (8-

10 ta) ingliz, o‘zbek va rus tillarida keltiriladi.

3. Maqola boshida mavzu, muallifning F.I.O. (to‘liq yozilishi kerak), mualliflar bir nechta bo‘lsa, ularning har biri haqida to‘liq ma‘lumotlar berilishi shart, tashkilot, shahar, mamlakat, muallifning e-maili ko‘rsatiladi. Matnda kirish qismi, tadqiqot obyekti va qo‘llanilgan metodlar, olingan natijalar va ularning tahlili, xulosa, adabiyotlar ro‘yxati, albatta, keltiriladi. Maqolada keyingi 10-15 yilda e‘lon qilingan adabiyotlarga havola qilinishi tavsiya etiladi.

4. Matn uchun: Microsoft Word; Times New Roman, 12 shrift, maqola nomi bosh harflarda, interval 1,0; abzas 1,0 sm, yuqori va pastki tomon 2 sm, chap va o‘ng tomon 2 sm.

5. Agar maqolaga rasm, jadval, diagramma, sxema, chizma, turli grafik belgilar kiritilgan bo‘lsa, ular aniq va ravshan tasvirlanishi, qisqartmalarning to‘liq izohi yozilishi lozim. Formulalar matnga maxsus kompyuter dasturlarida kiritilishi kerak.

6. Iqtibos olingan yoki foydalanilgan adabiyot satr osti izohi tarzida emas, balki maqola oxirida asosiy matndagi ketma-ketligi asosida umumiy ro‘yxatda ko‘rsatiladi. Matn ichidagi ko‘chirmadan so‘ng iqtibos olingan asarning ro‘yxatdagi tartib raqami va sahifasi kvadrat qavs ichida beriladi. Bu o‘rinda kitob, to‘plam, monografiyalar uchun mualliflarning ism-familiyalari, manbaning to‘liq nomi, nashr ko‘rsatkichi (shahar, nashriyot va nashr yili) ko‘rsatiladi. Jurnal maqolalari va boshqa davriy nashrlar uchun mualliflarning ism-familiyalari, maqola nomi, jurnal nomi, yili va soni, sahifa nomeri ko‘rsatiladi.

7. Maqola matni kamida 70-80 % muallifning shaxsiy izlanishlari natijasiga asoslanishi lozim. Topshirilgan maqolalar “Anti plagiat” tizimi yordamida tekshiriladi.

8. Tahririyatga taqdim qilingan maqolalar tahririyat tomonidan taqrizga beriladi. Maqola taqrizdan qaytgach, agar zarur bo‘lsa, barcha savol va e‘tirozlar bo‘yicha muallifga qayta ishlash uchun taqdim etiladi. Maqola nusxalari qaytarilmaydi.

9. Tahririyat maqolani taqrizga yuboradi, taqriz ijobiy bo‘lsa maqola jurnalda chop etish uchun qabul qilinadi. Jurnalda anjuman tezislar va ma‘ruzalari chop etilmaydi. E‘lon qilingan materiallarning haqqoniyligiga va ko‘chirilmaganligiga shaxsan muallif javobgardir.

10. Tahririyat maqolaga ayrim kichik o‘zgartirishlarni kiritishi mumkin. Yuqoridagi talablarga javob bermaydigan maqolalar tahririyat tomonidan ko‘rib chiqilmaydi va muallifga qaytarilmaydi.

11. Ijobiy taqriz berilgan maqola tahririyat tomonidan qabul qilingan sanaladi. Jurnal tahririyati maqola matnini qisqartirish va unga tahririy o‘zgartirishlar kiritishga haqlidir.

12. Yuqoridagi talablarga javob bermaydigan maqolalar tahririyat tomonidan qabul qilinmaydi va ko‘rib chiqilmaydi.

Jurnal O‘zbekiston Respublikasi Buxoro viloyat Axborot va Ommaviy kommunikatsiyalar boshqarmasi tomonidan 2025-yil 26-dekabrda №1273056 sonli guvohnoma bilan ro‘yxatga olingan.

Tahririyat manzili: 200117, O‘zbekiston Respublikasi,
Buxoro shahri Alpomish ko‘chasi, 9-uy
Elektron manzil: <https://fanistiqbollari.uz>
Telegram raqami: -998 (91) 245-46-66

“ACADEMIC SPECTRUM” ilmiy-metodik jurnal.

Buxoro

2026. № 2-Son.